

Problemy dobrostanowe kur w systemie klatkowym

Śledztwo na fermie Grupy Woźniak

Spis treści

Podsumowanie	3
Wydziobywanie piór	4
Dziobanie kloaki	4
Deformacje jaj	5
Klinowanie się w konstrukcji klatek	5
Wysokie stłoczenie	6
Kanibalizm	6
Brak możliwości realizacji naturalnych zachowań	7
Wnioski	8
Przypisy	9

Podsumowanie

Raport jest wynikiem analizy opartej na materiałach zebranych podczas **śledztwa przeprowadzonego w maju 2024 roku na fermie Ovotek w Bobrzanach, należącej do Grupy Woźniak – największego producenta jaj w Unii Europejskiej**. Jest to już drugie śledztwo dotyczące ferm Grupy. Poprzednie, przeprowadzone w 2023 roku, miało miejsce na innej fermie w miejscowości Wioska. Niestety od tamtego czasu nie zaobserwowano poprawy warunków u tego producenta.

Nagrania oraz relacje pracownika fermy ujawniają drastyczne warunki, w jakich utrzymywane są kury nioski w klatkach. Dokumentacja obejmuje sceny ukazujące **kury z wyskubanymi piórami, zaklinowane w elementach klatek, zakrwawione jaja czy martwe zwierzęta pozostawione bez opieki weterynaryjnej**.

Raport nie tylko dokumentuje konkretne przypadki naruszeń dobrostanu, ale także ukazuje systemowe problemy występujące w systemie klatkowym. Jego celem jest uwypuklenie **pilnej potrzeby odejścia od chowu klatkowego na rzecz lepszych systemów hodowli**.

Ocena ta, oparta na kompleksowym materiale filmowym zweryfikowanym przez weterynarzy z Expertise for Animals, krytycznie analizuje negatywne skutki zamknięcia kur w klatkach i zapewnia dogłębną analizę warunków dobrostanu, z jakimi borykają się kury nioski w systemach klatkowych.

Wydziobywanie piór

Nagrania na fermie w Bobrzanach ujawniły, że **większość kur miała zauważalne uszkodzenia upierzenia**, widoczne jako łyse plamy oraz połamane lub brakujące pióra. Są to typowe wskaźniki zachowań związanych z dziobaniem piór – poważnego problemu, który powoduje ból, strach i rany wynikające z siłowego usuwania piór oraz dziobania skóry. W skrajnych przypadkach może to prowadzić do kanibalizmu i śmierci. ^{[1] [2] [3]}

Dziobanie piór u kur niosek jest często wynikiem ubogiego środowiska, które nie zaspokaja ich naturalnych potrzeb żerowania, szczególnie w systemach klatkowych. Brak bodźców specyficznych dla gatunku sprawia, że kury przenoszą swoje zachowania żerowskowe na obiekty zastępcze, takie jak pióra innych ptaków. ^{[4] [5] [6] [7] [8]}

Dziobanie kloaki

Materiał filmowy ujawnił przypadki obrażeń kloaki u kur. Obrażenia te są często wynikiem dziobania przez inne ptaki, co jest związane ze stresem i środowiskami sprzyjającymi kanibalizmowi. ^{[9] [10] [11] [12] [13]}

Kanibalizm kloakalny stanowi ekstremalną formę dziobania, w której kury nie tylko ranią kloakę, ale także uszkodzają tkanki, a w skrajnych przypadkach wyciągają i zjadają narządy jamy brzusznej.

Śmiertelność w takich sytuacjach jest bardzo wysoka, a poszkodowane zwierzęta umierają w krótkim czasie. Zjawisko to jest złożone, a jego przyczyny obejmują stan kloaki, warunki środowiskowe, czynniki genetyczne oraz niedobory żywieniowe. ^[14]

^[15] ^[16]

Problem ten jest szczególnie nasilony w systemach klatkowych, gdzie kury nie mają możliwości realizacji naturalnego instynktu żerowania. ^[17] ^[18] ^[19]

Deformacje jaj

Na fermie w Bobrzanach zaobserwowano **zdeformowane, zakrwawione jaja**, które mogą być spowodowane różnymi czynnikami związanymi z utrzymaniem kur, dietą, infekcjami, zaburzeniami metabolicznymi lub kanibalizmem kloacznym. ^[20] ^[21]

Klinowanie się w konstrukcji klatek

Nagrania z fermy Ovotek ukazują **liczne przypadki kur zaklinowanych w metalowych konstrukcjach klatek**. Ryzyko uwięzienia zwiększają elementy wyposażenia, takie jak ruchome części, grzędy, druciana podłoga czy zużyte elementy klatki. Takie sytuacje często prowadzą do poważnych obrażeń fizycznych, a nawet śmierci.

Uwięzione kury nie mogą się poruszać, co uniemożliwia im dostęp do pożywienia i wody, zwiększając ryzyko odwodnienia i niedożywienia. ^[52]

Dodatkowo są one szczególnie narażone na bolesne wydziobywanie piór przez inne ptaki (patrz: Wydziobywanie piór). ^[22]

Wysokie stłoczenie

Materiał ukazuje duże stłoczenie kur w klatkach, co prowadzi do znacznego stresu. **Ograniczona przestrzeń i ścisk uniemożliwiają ptakom wyrażanie naturalnych zachowań, wywołując frustrację, agresję i fizyczny dyskomfort.** Według Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) stres grupowy jest kluczowym czynnikiem negatywnie wpływającym na dobrostan kur.

Szczególne znaczenie mają dostępność zasobów oraz dynamika społeczna grupy. Wysoka gęstość obsady, konflikty, wzmożona konkurencja o przestrzeń i brak struktur, takich jak grzędy, które umożliwiłyby ucieczkę od konfliktów, znacząco potęgują stres. Zwiększony poziom stresu zwiększa ryzyko wystąpienia wydziobywania piór i kanibalizmu.

Oprócz fizycznych szkód kury w systemach klatkowych doświadczają również stresu emocjonalnego. ^{[23] [24] [25]}

Kanibalizm

W przypadku kur niosek kanibalizm odnosi się do dziobania oraz rozrywania skóry i tkanek innych ptaków. ^[26]

Na nagraniu z ферmy w Bobrzanach widoczne są oznaki kanibalizmu w postaci wydziobywania piór, czego skutkiem są ptaki z ubytkami w upierzeniu lub odsłoniętą skórą.

Wydziobywanie piór stanowi jeden z pierwszych objawów zachowań kanibalistycznych, które mogą eskalować do poważniejszych obrażeń, jeśli nie zostaną podjęte odpowiednie środki zaradcze (patrz: Wydziobywanie piór / Dziobanie kloaki).

Brak możliwości realizacji naturalnych zachowań

Kury w naturalnych warunkach angażują się w różnorodne zachowania pielęgnacyjne, które pomagają im utrzymać zdrową skórę i upierzenie. Należą do nich kąpiele słoneczne i pyłowe, czyszczenie piór, wycieranie dzioba, drapanie, rozciąganie skrzydeł i nóg, potrząsanie ciałem oraz machanie ogonem i skrzydłami. [27] [28] [29]

Restrykcyjna natura systemów klatkowych poważnie ogranicza możliwość realizacji podstawowych zachowań. Ze względu na brak wystarczającej przestrzeni kury nie mogą wykonywać prostych czynności, takich jak machanie skrzydłami czy rozciąganie nóg. Co więcej, zachowania o wysokim priorytecie, jak kąpiele pyłowe – uważane za kluczowe dla dobrostanu kur – są znacząco ograniczone. [30] [31] [32]

W naturalnym środowisku kury poświęcają wiele czasu na żerowanie i eksplorację, co odgrywa istotną rolę w ich dobrostanie. W systemach klatkowych, z powodu minimalnej powierzchni podłoża, kury przekierowują te instynkty na szkodliwe zachowania, takie jak wydziobywanie piór czy kanibalizm, co prowadzi do urazów i obrażeń. W skrajnych przypadkach, z braku odpowiedniego podłoża, kury mogą żerować w odchodach, co może wyjaśniać widoczne na nagraniu brudne stopy niektórych ptaków. [33] [34] [35] [36] [37] [38] [39]

W systemie klatkowym zachowanie odpowiedniego dobrostanu kur jest niemożliwe.

Wnioski

Ocena, oparta na nagraniach wideo i badaniach naukowych, jednoznacznie pokazuje, że **system klatkowy nie spełnia podstawowych potrzeb kur i jest nierozzerwalnie związany z ich cierpieniem.**

Głównym problemem trzymania kur w klatkach jest przewlekły stres wynikający z ciasnoty i braku możliwości realizacji naturalnych zachowań, takich jak rozciąganie skrzydeł, kąpiele w piasku czy żerowanie. Stres ten prowadzi do zaburzeń behawioralnych, takich jak wydziobywanie piór i kanibalizm, co skutkuje bolesnymi obrażeniami, pogorszeniem kondycji fizycznej i psychicznej a nawet śmiercią.

Ferma w Bobrzanach, należąca do największego producenta jaj w Unii Europejskiej, jest przykładem systemowego problemu chowu klatkowego. **Materiały zebrane podczas śledztwa nie są odosobnionym przypadkiem, lecz odzwierciedlają realia całego przemysłu.**

Przypisy

1. Cronin, G. M., & Glatz, P. C. (2020). Causes of feather pecking and subsequent welfare issues for the laying hen: a review. *Animal Production Science*, 61(10), 990-1005. p. A.
2. Kjaer, J. B., Würbel, H., & Schrader, L. (2015). Perseveration in a guessing task by laying hens selected for high or low levels of feather pecking does not support classification of feather pecking as a stereotypy. *Applied Animal Behaviour Science*, 168, 56-60. p. 56.
3. LAVES. (2017). Empfehlungen zur Verhinderung von Federpicken und Kannibalismus bei Jung- und Legehennen. Niedersächsisches Ministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz (LAVES) (Ed.). p.1.
4. Kjaer, J. B., Würbel, H., & Schrader, L. (2015). Perseveration in a guessing task by laying hens selected for high or low levels of feather pecking does not support classification of feather pecking as a stereotypy. *Applied Animal Behaviour Science*, 168, 56-60. p. 56 ff.
5. Kjaer, J. B. (2009). Feather pecking in domestic fowl is genetically related to locomotor activity levels: implications for a hyperactivity disorder model of feather pecking. *Behavior genetics*, 39, 564-570. p. 564 f.
6. Martin, G. (2005). Das Nahrungserwerbsverhalten beim Haushuhn und die davon abgeleiteten Verhaltensstörungen, Federpicken und Kannibalismus. In Martin, G., Sambras, H.H. & Steiger (ed.). (2005). Das Wohlergehen von Legehennen in Europa: Berichte, Analysen und Schlussfolgerungen. Internationale Gesellschaft für Nutztierhaltung IGN. Verlag Universität Kassel, Reihe Tierhaltung Band 28. p. 42-43.
7. Zeltner, E., Klein, T., & Huber-Eicher, B. (2000). Is there social transmission of feather pecking in groups of laying hen chicks?. *Animal Behaviour*, 60(2), 211-216. p. 211.
8. Cloutier, S., Newberry, R. C., Honda, K., & Alldredge, J. R. (2002). Cannibalistic behaviour spread by social learning. *Animal Behaviour*, 63(6), 1153-1162. p. 1153.
9. Campo, J. L., Prieto, M. T., & Dávila, S. G. (2008). Association between vent pecking and fluctuating asymmetry, heterophil to lymphocyte ratio, and tonic immobility duration in chickens. *Applied Animal Behaviour Science*, 113(1-3), 87-97. p. 88 ff.
10. Pötzsch et al., 2001 & Lambton et al., 2015 in European Food Safety Authority (2023). Scientific Opinion on the welfare of laying hens on farm. *EFSA Journal* 2023;21(2):7789. p. 105.
11. Coton, J., Guinebreière, M., Guesdon, V., Chiron, G., Mindus, C., Laravoire, A., Pauthier, L. Balaine, M. Descamps, L. Bignon, A. Huneau-Salaün & Michel, V. (2019). Feather pecking in laying hens housed in free-range or furnished-cage systems on French farms. *British poultry science*, 60(6), 617-627. p. 617.
12. Savory (1995) in Cronin, G. M., & Glatz, P. C. (2020). Causes of feather pecking and subsequent welfare issues for the laying hen: a review. *Animal Production Science*, 61(10), 990-1005. p. D.
13. Moinard et al. (1998) in Cronin, G. M., & Glatz, P. C. (2020). Causes of feather pecking and subsequent welfare issues for the laying hen: a review. *Animal Production Science*, 61(10), 990-1005. p. D.

14. Cronin, G. M., & Glatz, P. C. (2020). Causes of feather pecking and subsequent welfare issues for the laying hen: a review. *Animal Production Science*, 61(10), 990-1005. p. D.
15. Yngvesson, J. et al.(2004) & Lambton, S.L. et al. (2015) in Nicol, C.J., Bouwsema, J., Caplen, G., Davies, A.C., Hockenhull, J.,Lambton, S.L., Lines, J.A., Mullan, S. & Weeks, C.A. (2017). *Farmed Bird Welfare Science*. p.36.
16. Martin, G. (2005). Das Nahrungserwerbsverhalten beim Haushuhn und die davon abgeleiteten Verhaltensstörungen, Federpicken und Kannibalismus. In G. Martin, H. H. Sambraus, & A. Steiger (Hrsg.), *Das Wohlergehen von Legehennen in Europa - Berichte, Analysen und Schlussfolgerungen*. Internationale Gesellschaft für Nutztierhaltung IGN. Verlag Universität Kassel, Reihe Tierhaltung Band 28. p. 52.
17. Martin, G. (2005). Das Nahrungserwerbsverhalten beim Haushuhn und die davon abgeleiteten Verhaltensstörungen, Federpicken und Kannibalismus. In Martin,G., Sambraus,H.H. & Steiger (ed.). (2005). *Das Wohlergehen von Legehennen in Europa: Berichte, Analysen und Schlussfolgerungen*. Internationale Gesellschaft für Nutztierhaltung IGN. Verlag Universität Kassel, Reihe Tierhaltung Band 28. p. 52.
18. Ray, S., Swain, P. S., Amin, R., Nahak, A. K., Sahoo, S. K., Rautray, A. K., & Mishra, A. (2013). Prolapse in laying hens: its pathophysiology and management: A review. *Indian Journal of Animal Production and Management*, 29(3-4), 17-24. p. 18.
19. Martin, G. (2005). Das Nahrungserwerbsverhalten beim Haushuhn und die davon abgeleiteten Verhaltensstörungen, Federpicken und Kannibalismus. In Martin,G., Sambraus,H.H. & Steiger (ed.). (2005). *Das Wohlergehen von Legehennen in Europa: Berichte, Analysen und Schlussfolgerungen*. Internationale Gesellschaft für Nutztierhaltung IGN. Verlag Universität Kassel, Reihe Tierhaltung Band 28. p. 53 f.
20. Universität Kassel. (2020). Basiswissen MTool - Eine Managementhilfe für die Legehennenaufzucht und -haltung. Universität Kassel. p.38 ff.
21. Universität Kassel. (2020). Basiswissen MTool - Eine Managementhilfe für die Legehennenaufzucht und -haltung. Universität Kassel. p.38 ff.
22. Wellbeing International (2010). Welfare issues with furnished cages for egg-laying hens. *Wellbeing International Studies Repository*. p. 7.
23. Martin, G. (2005). Das Nahrungserwerbsverhalten beim Haushuhn und die davon abgeleiteten Verhaltensstörungen, Federpicken und Kannibalismus. In Martin,G., Sambraus,H.H. & Steiger (ed.). (2005). *Das Wohlergehen von Legehennen in Europa: Berichte, Analysen und Schlussfolgerungen*. Internationale Gesellschaft für Nutztierhaltung IGN. Verlag Universität Kassel, Reihe Tierhaltung Band 28. p. 43.
24. European Food Safety Authority (2023). Scientific Opinion on the welfare of laying hens on farm. *EFSA Journal* 2023;21(2):7789. p. 122.
25. El-Lethey, H., Aerni, V., Jungi, T. W., & Wechsler, B. (2000). Stress and feather pecking in laying hens in relation to housing conditions. *British poultry science*, 41(1), 22-28. p. 27.
26. Marino, L. (2017). Thinking chickens: A review of cognition, emotion, and behavior in the domestic chicken. *Animal Cognition*, 20(2). p.127–147. p.141.

27. Martin, G. (2005). Das Nahrungserwerbsverhalten beim Haushuhn und die davon abgeleiteten Verhaltensstörungen, Federpicken und Kannibalismus. In Martin, G., Sambras, H. H. & Steiger (ed.). (2005). Das Wohlergehen von Legehennen in Europa: Berichte, Analysen und Schlussfolgerungen. Internationale Gesellschaft für Nutztierhaltung IGN. Verlag Universität Kassel, Reihe Tierhaltung Band 28. p. 51.
28. van Rooijen, J. (2005). Dust bathing and other comfort behaviours of domestic hens. In Martin, G., Sambras, H. H., Steiger, A. (2005). Das Wohlergehen von Legehennen in Europa – Berichte, Analysen und Schlussfolgerungen. p. 110 f.
29. Nicol, C. J., Caplen, G., Edgar, J., Richards, G., & Browne, W. J. (2011). Relationships between multiple welfare indicators measured in individual chickens across different time periods and environments. *Animal Welfare*, 20(2), 133-143. p. 136.
30. Albentosa, M. J., & Cooper, J. J. (2004). Effects of cage height and stocking density on the frequency of comfort behaviours performed by laying hens housed in furnished cages. *Animal Welfare*, 13(4), 419-424. p. 419.
31. European Food Safety Authority (2023). Scientific Opinion on the welfare of laying hens on farm. *EFSA Journal* 2023;21(2):7789. p. 59.
32. EFSA (2005). The welfare aspects of various systems of keeping laying hens, Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare (AHAW) on a request from the Commission related to the welfare aspects of various systems of keeping laying hens. *EFSA J.* 197:1–23. p. 2.
33. van Rooijen, J. (2005). Dust bathing and other comfort behaviours of domestic hens. In Martin, G., Sambras, H. H., Steiger, A. (2005). Das Wohlergehen von Legehennen in Europa – Berichte, Analysen und Schlussfolgerungen. p 110 ff.
34. Ekesbo, I., & Gunnarsson, S. (2018). Farm animal behaviour: characteristics for assessment of health and welfare. *CABI*, p. 185 ff.
35. Papageorgiou, M., Goliomytis, M., Tzamaloukas, O., Miltiadou, D., & Simitzis, P. (2023). Positive welfare indicators and their association with sustainable management systems in poultry. *Sustainability*, 15(14), 10890. p. 5.
36. Wood-Gush, D. G., & Vestergaard, K. (1989). Exploratory behavior and the welfare of intensively kept animals. *Journal of agricultural ethics*, 2, 161-169. p. 164.
37. European Food Safety Authority (2023). Scientific Opinion on the welfare of laying hens on farm. *EFSA Journal* 2023;21(2):7789. p. 60.
38. Huber-Eicher B, Wechsler B. (1997). Feather pecking in domestic chicks: its relation to dustbathing and foraging. *Animal Behaviour*.54(4):757-768. p.767.
39. von Waldburg-Zeil, C. G., Van Staaveren, N., & Harlander-Matauschek, A. (2019). Do laying hens eat and forage in excreta from other hens?. *Animal*, 13(2), 367-373. p. 371.

Opracowanie

Expertise For Animals
Stowarzyszenie Otwarte Klatki

EXPERTISE
FOR ANIMALS